

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет України
“Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”
Факультет інформатики та обчислювальної техніки
Кафедра автоматики та управління в технічних системах

Лабораторна робота №4
Проведення трьохфакторного експерименту при використанні
рівняння регресії з урахуванням ефекту взаємодії.

Виконала

студентка групи IT-91:

Луцай Катерина

Перевірила:

Сокульський О. Є.

Київ 2022

Мета: Провести повний трьохфакторний експеримент. Знайти рівняння регресії адекватне об'єкту.

Завдання на лабораторну роботу

1. Скласти матрицю планування для повного трьохфакторного експерименту.
2. Провести експеримент, повторивши N раз досліди у всіх точках факторного простору і знайти значення відгуку Y. Знайти значення Y шляхом моделювання випадкових чисел у певному діапазоні відповідно варіанту. Варіанти вибираються за номером в списку в журналі викладача.

$$y_{i\max} = 200 + x_{cp\max}$$

$$y_{i\min} = 200 + x_{cp\min}$$

$$\text{де } x_{cp\max} = \frac{x_{1\max} + x_{2\max} + x_{3\max}}{3}, \quad x_{cp\min} = \frac{x_{1\min} + x_{2\min} + x_{3\min}}{3}$$

3. Знайти коефіцієнти рівняння регресії і записати його.
4. Провести 3 статистичні перевірки – за критеріями Кохрена, Стюдента, Фішера.
5. Зробити висновки по адекватності регресії та значимості окремих коефіцієнтів і записати скореговане рівняння регресії.
6. Написати комп'ютерну програму, яка усе це моделює.

Варіант 15

```
import numpy as np
from sklearn.preprocessing import minmax_scale

x1_min, x1_max = -25, 75
x2_min, x2_max = 25, 65
x3_min, x3_max = 25, 40

y_min = 200 + (x1_min + x2_min + x3_min)/3
y_max = 200 + (x1_max + x2_max + x3_max)/3

n = 8
k = 3
c = 8

norm_factors = np.array([[1, 1, 1],
                          [1, 1, -1],
                          [1, -1, -1],
                          [-1, -1, -1],
                          [-1, 1, 1],
                          [1, -1, 1],
                          [-1, -1, 1],
                          [-1, 1, -1]])
```

```

# інтеракції між факторами
def interact_factors(factors):
    full_factors = np.zeros((n, 4))
    full_factors[:, 0] = factors[:, 0] * factors[:, 1]
    full_factors[:, 1] = factors[:, 0] * factors[:, 2]
    full_factors[:, 2] = factors[:, 1] * factors[:, 2]
    full_factors[:, 3] = factors[:, 0] * factors[:, 1] * factors[:,
2]
    return full_factors

# отримання натуральних факторів з нормованих
def natural(norm_factors):
    natural = np.zeros_like(norm_factors)
    natural[:, 0][norm_factors[:, 0] == 1] = x1_max
    natural[:, 1][norm_factors[:, 1] == 1] = x2_max
    natural[:, 2][norm_factors[:, 2] == 1] = x3_max
    natural[:, 0][norm_factors[:, 0] == -1] = x1_min
    natural[:, 1][norm_factors[:, 1] == -1] = x2_min
    natural[:, 2][norm_factors[:, 2] == -1] = x3_min
    return natural

# регресія за факторами та коефіцієнтами
def regression(matrix, coefs, n, c):
    def func(factors, coefs, c):
        y = coefs[0]
        for i in range(c):
            y += coefs[i+1] * factors[i]
        return y
    values = np.zeros(n)
    for f in range(n):
        values[f] = func(matrix[f], coefs, c)
    return values

# вирішення натурального СЛР
def solve_norm_coef(factors, values):
    coefs = np.zeros(c)
    coefs[0] = values.mean()
    for i in range(c-1):
        coefs[i+1] = np.mean(values * factors[:, 0])
    return coefs

# вирішення нормованого СЛР
def solve_coef(factors, values):
    A = np.zeros((c, c))
    x_mean = np.mean(factors, axis=0)
    for i in range(1, c):
        for j in range(1, c):
            A[j, i] = np.mean(factors[:, i-1] * factors[:, j-1])

```

```

A[0, 0] = n
A[0, 1:] = x_mean
A[1:, 0] = x_mean
B = values * np.concatenate((np.ones(1), x_mean))
coef = np.linalg.solve(A, B)
return coef

print(f"X1 min: {x1_min}\tX1 max: {x1_max}")
print(f"X2 min: {x2_min}\tX2 max: {x2_max}")
print(f"X3 min: {x3_min}\tX3 max: {x3_max}")
print(f"Y min: {y_min}\tY max: {y_max}")

# отримання оптимальної кількості випробувань для однієї комбінації факторів
Gt = [6.798, 5.157, 4.737, 3.91]
for i in range(2, 10):
    rand_y = np.random.randint(y_min, y_max, (n, i))
    std_y = np.std(rand_y, axis=1)**2
    print(f"Max Y dispersion: {std_y.max()}")
    Gp = std_y.max()/std_y.mean()
    fl = i - 1
    print(f"m = {i} Gp: {Gp}\tGt: {Gt[i-2]}")
    if Gp < Gt[i-2]:
        m = i
        break

print(f"Mean Y dispersion: {std_y.mean()}")

factors = natural(norm_factors)
factors = np.concatenate((factors, interact_factors(factors)),
axis=1)

norm_factors = np.concatenate((norm_factors,
interact_factors(norm_factors)), axis=1)

# генерація Y значень для експериментів
rand_y = np.random.randint(y_min, y_max, (n, m))
norm_y = minmax_scale(rand_y.reshape(n*m), feature_range=(-
1,1)).reshape(n ,m)

# перевірка за критерієм студента
coefs_value = np.zeros(4)
coefs_value[0] = np.mean(rand_y.mean(axis=1))
for i in range(3):
    coefs_value[i+1] = np.mean(rand_y.mean(axis=1) * factors[:, i])
stud_crit = np.abs(coefs_value) / np.sqrt(std_y.mean()/(n*m))
ts = [2.306, 2.12, 2.064]
sig_coefs = len(stud_crit[stud_crit > ts[m-2]])
print(f"All coefs are significant: {sig_coefs == k}\t{sig_coefs}")

```

```

# формування планів
norm_plan = np.concatenate((norm_factors, norm_y), axis=1)
norm_plan = np.concatenate((norm_plan,
norm_y.mean(axis=1).reshape(n, 1)), axis=1)
std_norm_y = np.std(norm_y, axis=1)**2
norm_plan = np.concatenate((norm_plan, std_norm_y.reshape(n, 1)),
axis=1)
print(f"Normalized plan:\n{norm_plan}")
plan = np.concatenate((factors, rand_y), axis=1)
plan = np.concatenate((plan, rand_y.mean(axis=1).reshape(n, 1)),
axis=1)
plan = np.concatenate((plan, std_y.reshape(n, 1)), axis=1)
print(f"Natural plan:\n{plan}")

norm_coefs = solve_norm_coef(norm_factors, norm_y.mean(axis=1))
print("Normalized coefs", norm_coefs)
coefs = solve_coef(factors, rand_y.mean(axis=1))
print("Natural coefs", coefs)

reg_val = regression(norm_factors, norm_coefs, n, k)

# перевірка критерію Фішера
f3 = n * (m - 1) # 8
f4 = n - sig_coefs # 4
disp = m/(n - sig_coefs) * np.sum((reg_val -
norm_y.mean(axis=1))**2)
Fp = disp / std_y.mean()
Ft = 3.8
print(f"Fisher crit: {Fp < Ft}\t{Fp}\t{Ft}")

```

Результат виконання:

X1 min: -25 X1 max: 75

X2 min: 25 X2 max: 65

X3 min: 25 X3 max: 40

Y min: 208.33333333333334 Y max: 260.0

Max Y dispersion: 272.25

m = 2 Gp: 1.918097754293263 Gt: 6.798

Mean Y dispersion: 141.9375

All coefs are significant: False 4

Normalized plan:

```
[[ 1.00000000e+00  1.00000000e+00  1.00000000e+00  1.00000000e+00
   1.00000000e+00  1.00000000e+00  1.00000000e+00  8.33333333e-02
   4.16666667e-02  6.25000000e-02  4.34027778e-04]
 [ 1.00000000e+00  1.00000000e+00 -1.00000000e+00  1.00000000e+00
  -1.00000000e+00 -1.00000000e+00 -1.00000000e+00 -3.75000000e-01
   5.83333333e-01  1.04166667e-01  2.29600694e-01]
 [ 1.00000000e+00 -1.00000000e+00 -1.00000000e+00 -1.00000000e+00
  -1.00000000e+00  1.00000000e+00  1.00000000e+00  2.91666667e-01
   5.41666667e-01  4.16666667e-01  1.56250000e-02]
 [-1.00000000e+00 -1.00000000e+00 -1.00000000e+00  1.00000000e+00
   1.00000000e+00  1.00000000e+00 -1.00000000e+00 -7.50000000e-01
  -2.08333333e-01 -4.79166667e-01  7.33506944e-02]
 [-1.00000000e+00  1.00000000e+00  1.00000000e+00 -1.00000000e+00
  -1.00000000e+00  1.00000000e+00 -1.00000000e+00 -1.00000000e+00
   7.50000000e-01 -1.25000000e-01  7.65625000e-01]
 [ 1.00000000e+00 -1.00000000e+00  1.00000000e+00 -1.00000000e+00
   1.00000000e+00 -1.00000000e+00 -1.00000000e+00  1.66666667e-01
  -9.16666667e-01 -3.75000000e-01  2.93402778e-01]
 [-1.00000000e+00 -1.00000000e+00  1.00000000e+00  1.00000000e+00
  -1.00000000e+00 -1.00000000e+00  1.00000000e+00  2.91666667e-01
   1.00000000e+00  6.45833333e-01  1.25434028e-01]
 [-1.00000000e+00  1.00000000e+00 -1.00000000e+00 -1.00000000e+00
   1.00000000e+00 -1.00000000e+00  1.00000000e+00  4.16666667e-02
  -4.16666667e-01 -1.87500000e-01  5.25173611e-02]]
```

Natural plan:

[[7.50000e+01 6.50000e+01 4.00000e+01 4.87500e+03 3.00000e+03
2.60000e+03 1.95000e+05 2.35000e+02 2.34000e+02 2.34500e+02
2.50000e-01]

[7.50000e+01 6.50000e+01 2.50000e+01 4.87500e+03 1.87500e+03
1.62500e+03 1.21875e+05 2.24000e+02 2.47000e+02 2.35500e+02
2.25000e+02]

[7.50000e+01 2.50000e+01 2.50000e+01 1.87500e+03 1.87500e+03
6.25000e+02 4.68750e+04 2.40000e+02 2.46000e+02 2.43000e+02
5.62500e+01]

[-2.50000e+01 2.50000e+01 2.50000e+01 -6.25000e+02 -6.25000e+02
6.25000e+02 -1.56250e+04 2.15000e+02 2.28000e+02 2.21500e+02
9.02500e+01]

[-2.50000e+01 6.50000e+01 4.00000e+01 -1.62500e+03 -1.00000e+03
2.60000e+03 -6.50000e+04 2.09000e+02 2.51000e+02 2.30000e+02
2.10250e+02]

[7.50000e+01 2.50000e+01 4.00000e+01 1.87500e+03 3.00000e+03
1.00000e+03 7.50000e+04 2.37000e+02 2.11000e+02 2.24000e+02
5.62500e+01]

[-2.50000e+01 2.50000e+01 4.00000e+01 -6.25000e+02 -1.00000e+03
1.00000e+03 -2.50000e+04 2.40000e+02 2.57000e+02 2.48500e+02
2.25000e+02]

[-2.50000e+01 6.50000e+01 2.50000e+01 -1.62500e+03 -6.25000e+02
1.62500e+03 -4.06250e+04 2.34000e+02 2.23000e+02 2.28500e+02
2.72250e+02]]

Normalized coefs [0.0078125 0.04427083 0.04427083 0.04427083 0.04427083
0.04427083

0.04427083 0.04427083]

Natural coefs [2.27140734e+00 1.14211343e+01 2.00114914e+00
1.56115481e+00

-1.89959193e-01 -2.99644794e-01 4.87620756e-02 4.80990340e-03]

Fisher crit: True 0.0036694554528108048 3.8

Висновки: було провести повний трьохфакторний експеримент, знайдено рівняння регресії адекватне об'єкту.